

SCS ajutine metsamajandamise standard Eestis

A. Sissejuhatus

Käesolev ajutine standard on kohandatud metsade sertifitseerimiseks Eestis ja kasutatakse SCS Global Services poolt. Standardit kasutatakse nii looduslike metsade kui istanduste sertifitseerimisel. Käesoleva standard vastab kõikidele FSC rahvusvahelistele standarditele, kriteeriumitele ja nõuetele.

B. Standardi kasutus

Vastavust kohalikule standardile tuleb hinnata metsamajandamisüksuse vaatlustulemuste alusel, hinnates vastavust iga standardi indikaatori kohta ning võrrelda iga tulemuse piirmäära. Käesolev standard on rakendatav kõikidele Eesti territooriumil asuvatele metsadele, kaasa arvatud väikesed ja madala majandamisintensiivsusega metsad (SLIMF).

Väike metsamajandamisüksus - vastavalt standardile FSC-STD-01-003a on maksimaalne "väike" metsamajandamisüksus Eestis 500 ha.

Madala majandamisaktiivsusega metsad - selleks, et hinnata metsamajandamisüksus madala majandamisintensiivsusega üksuseks peab see vastama vähemalt ühele järgnevatest kriteeriumitest:

- Raiemaht on väiksem kui 20% aasta keskmisest juurdekasvust ja aasta keskmine raiemaht ei ole suurem kui 5000 m³; või
- Metsa majandatakse mittepuiduliste saaduste saamiseks.

Konkreetses metsamajandustegevuse hindamiseks oleva standardi rakendamise käigus võivad standardi rakendussätted muutuda, et parandada huvirühmade tõlgendamist ja arusaama. Sellisel juhul peab see olema kinnitatud SCS metsasertifitseerimise osakonna juhatuse poolt. Standardi kohandamine ei tohi mõjutada nõuetele vastavust või sertifitseerimisotsuse langetamist. Juhul kui on esitatud kaebus või apellatsioon kohandatud rakendussätete osas, loetakse ülimuslikuks muutmata kujul standardit.

Printsiip 1: Kooskõla seaduste ja FSC põhimõtetega

Metsa majandamisel tuleb järgida Eesti riigis kohaldatavaid seadusi ja riigi poolt allakirjutatud rahvusvahelisi lepinguid ja kokkuleppeid ning täita kõiki FSC printsiipe ja kriteeriume.

1.1. Metsa majandamisel järgitakse kõiki riiklikke ja kohalikke õigus- ning haldusakte.

- 1.1.1) Metsamajandaja peab järgima kõiki Eestis kehtivaid metsanduslikke, keskkonnaalaseid ja tööseadusandlusega seotud seadusi ja määrusi. (vt. Lisa 1).
- 1.1.2) Metsamajandaja peab registreerima kõik toimepandud metsaõigusnormide rikkumised. Seadusrikkumiste põhjused tuvastatakse ning metsamajandaja rakendab neist tulenevalt ennetavaid ja korrigeerivaid meetmeid.

1.2. Kõik kehtivad riigimaksud, lõivud, litsentsitasud ja muud kulud peab metsamajandaja maksma vastavalt nõuetele.

- 1.2.1) Metsamajandajal peavad olema tõendusdokumendid õigeaegselt tasutud riigimaksude, lõivude kohta.
- 1.2.2) Metsamajandaja peab säilitama dokumentatsiooni maksete kohta ja dokumentatsioon peab olema kättesaadav SCS auditi meeskonnale.
- 1.2.3) Suured metsamajandajad: Maksuvaidluste või muude lahknevuste korral peab metsamajandaja säilitama kogu asjasse puutuva dokumentatsiooni, kaasa arvatud vaidluse lahendamisesse puutuv info.

1.3. Järgitakse kõiki Eesti riigi poolt allakirjutatud siduvaid rahvusvahelisi leppeid, nagu CITES, ILO konventsioonid, rahvusvaheline troopilise puidu leping, bioloogilise mitmekesisuse konventsioon.

- 1.3.1) Metsamajandaja peab olema teadlik kõigist Eesti metsamajandust reguleerivatest õigusaktidest ja rakenduvatest rahvusvahelistest konventsioonidest. (Vt. Lisa 2)
- 1.3.2) Metsamajandaja ei tohi kasutada alla 18 aasta vanuseid töölisi töödel, mis on tervist ohustavad või ohtlikud.
- 1.3.3) Metsamajandaja peab täitma rahvusvahelistest konventsioonidest tulenevaid nõudeid.

1.4. Vastuolusid Eesti riigi õigusnormide ja FSC printsiipide ja kriteeriumide vahel hinnatakse sertifitseerimisel iga juhtumi puhul eraldi sertifitseerijate ja asjaomaste poolte vahel.

- 1.4.1) Metsamajandaja peab identifitseerima ja kirjalikult registreerima ilmnenud vastuolud kehtiva seadustiku, FSC Printsiipide ja Kriteeriumite ja rahvusvaheliste nõusolekute vahel ning SCS'i audiitoreid sellest teavitama.

1.4.2) Metsamajandaja peab konsulteerima ja lahendama antud standardis ilmnenud vastuolud koostöös sertifitseerijaga ja välja pakkuma võimalikud lahendused vastuolude likvideerimiseks (vt. Kriteerium 1.4.1)

1.5. Majandatavad alad on kaitstud ebaseadusliku metsaraie, asustuse ja muu ebaseadusliku tegevuse eest

1.5.1) Metsamajandaja peab teatama kõikidest avastatud ebaseaduslikest tegevustest (nt. Illegaalne raie) vastavatele instantsidele ja juhtumi dokumenteerima.

1.5.2) Salaküttimine ja puidu/metsa vargus peaks olema ohjeldatud ja vähenema.

1.5.3) Õigusrikkumiste riskide hindamine ja maandamine peavad olema kavandatud (dokumenteeritud riskide hindamise plaan) ja fikseeritud ja vastavad meetmed peavad olema ka ellu rakendatud.

1.6. Metsamajandaja väljendab pikaajalist kohustust pidada kinni FSC printsiipidest ja kriteeriumitest.

1.6.1) Metsamajandaja peab omama avalikku poliitikat või kirjalikku kinnitust, milles kinnitab oma pühendumist järgida FSC nõudeid sertifitseeritud metsa majandamisel. Kui metsamajandaja kasutab alltöövõttu peab ta tagama alltöövõtjate pühendumust FSC väärtustele.

1.6.2) Metsamajandaja peab tagama, et töötajatel ja alltöövõtjatel on ligipääs kirjalikule/elektronilisele FSC nõuete (printsiibid ja kriteeriumid) dokumendile.

1.6.3) Metsamajandaja peab avaldama info kõigi metsaalade osas, mille suhtes metsamajandajal on majandamisõigus, et demonstreerida vastavust kehtivate FSC poliitikatega seoses osalise sertifitseerimisega ja metsa alade välja jätmisega sertifikaadi ulatusest.

1.6.4) Metsamajandaja ei tohi läbi viia tegevusi, mis on ilmses vastuolus FSC printsiipide ja kriteeriumitega enda poolt majandatavas mitte-sertifitseeritud metsas.

Printsiip 2: Maa omandi – ja kasutusõigus ning vastutus

Maa ja metsaressursi pikaajaline omandi- ja kasutusõigus on selgelt määratletud, dokumenteeritud ja põhineb seaduslikel alustel.

2.1. Esitatakse selge tõendusmaterjal metsamaa pikaajalise kasutamise õiguse kohta (maaomandi tunnistus, tavaõigusel põhinev kasutus-, rendileping).

2.1.1) Metsamajandajal peavad olema seaduslikku omandi- või pikaajalist kasutusõigust tõendavad juriidilised dokumendid.

2.1.2) Ühises omandis oleva metsamaa korral peavad kõik omanikud nõustuma FSC printsiipide ja kriteeriumite järgimisega.

2.1.3) Majandatavate maaüksuste piirid peavad olema looduses tähistatud või muul moel selgesti määratletavad.

2.2. Kohalik kogukond, kellel on seaduslik, tava-, omandi- või kasutusõigus, säilitab kontrolli maa ja metsa majandamise üle ulatuses, mis on vajalik tema õiguste või ressursside kaitsmiseks, välja arvatud juhul, kui ta delegeerib kontrolli teadlikult ja vabatahtlikult mõnele teisele organisatsioonile.

2.2.1) Metsamajandaja ei tee piiranguid igaüheõiguse realiseerimiseks.

2.2.2) Metsamajandaja peab austama kohalike kogukondade seaduslikke, tavaõiguslikke või traditsioonilisi õigusi metsaressursside kasutuseks.

2.2.3) Metsamajandaja peab piirangute tegemisel neid põhjendama ja kirjeldama.

2.2.4) Metsamajandaja peaks kohalikele elanikele tagama võimaluse osta oma tarbeks küttematerjali.

2.2.5) Metsamajandaja peaks enne tööde algust teavitama naabermaade omanikke kavandatavatest metsamajanduslikest tegevustest.

2.3. Omandi- või kasutusõiguse vaidluse lahendamiseks valitakse asjakohane viis. Lõpetamata vaidluste asjaolusid ja seisu uuritakse sertifitseerimishindamisel põhjalikult. Mitut õigustatud poolt hõlmavate suurte vaidluste korral metsamajandaja sertifitseerimine harilikult lõpetatakse.

2.3.1) Metsamajandaja peab vaidluste lahendamisel seoses metsa omandi- või kasutusõigusega rakendama seaduslikke meetmeid, mis tagavad osapoolte kaasamise sisulisel ja lugupidaval viisil, eelistades vabatahtliku ja lepitavat meetodit kohtusüsteemile.

2.3.2) Metsamajandaja ei tohi alustada metsamajanduslike töödega enne kui vaidlused seoses metsa omandi- või kasutusõigusega on lahenduse saanud või on kasutusele võetud mõistlikud meetodid nende konfliktide lahendamiseks.

2.3.3) Metsamajandaja peab säilitama kasutusõigustega seotud vaidluste kohta kirjaliku dokumentatsiooni.

Printsiip 3: Põlisrahvaste õigused

Põlisrahvaste seaduslikke ja tavaõigusi maa, piirkondade ja loodusvarade kasutamisel arvestatakse ja austatakse.

3.1 Põlisrahvad kontrollivad metsa majandamist nende territooriumil, välja arvatud juhul, kui nad delegeerivad kontrolli teadlikult ja vabatahtlikult mõnele teisele organisatsioonile.

3.1.1) Kriteerium hinnatud mitte rakendatavaks kuna eestlased on Eestis põlisrahvas.

3.2. Metsa majandamisel ei ohustata ega vähendata otseselt ega kaudselt põlisrahvaste omandiõigust või neile kuuluvaid loodusvarasid.

3.2.1) Kriteerium hinnatud mitte rakendatavaks kuna eestlased on Eestis põlisrahvas.

3.3. Metsamajandajad teevad põlisrahva abiga kindlaks viimase jaoks erilise kultuurilise, ökoloogilise, majandusliku või usundilise tähendusega paigad ning tunnustavad ja kaitsevad neid.

3.3.1) Kriteerium hinnatud mitte rakendatavaks kuna eestlased on Eestis põlisrahvas.

3.4. Põlisrahvale makstakse hüvitist metsasaadustega või metsade majandamisega seotud traditsiooniliste teadmiste kasutamise eest metsatööl. Hüvitise suuruse osas tuleb enne metsatööde alustamist saavutada ametlik kokkulepe, mis eeldab põlisrahva vabatahtlikku ja teadlikku nõusolekut.

3.4.1) Kriteerium hinnatud mitte rakendatavaks kuna eestlased on Eestis põlisrahvas.

Printsiip 4: Ühiskondlikud suhted ja töötajate õigused

Metsade majandamine säilitab või suurendab metsatöölise ja kohaliku kogukonna sotsiaalset ja majanduslikku heaolu.

4.1. Majandataval metsaalal asuvatele või sellega piirnevatele kogukondadele antakse võimalus saada tööd, koolitust ning muid teenuseid.

4.1.1) Kvalifitseeritud kohalikele elanikele peab pakkuma võimalust osaleda eelistatud viisil metsamajandaja tegevuses seoses tööhõive ja alltöövõtuga. Metsamajandaja suunab tähelepanu kohaliku tööjõu kasutamisele.

4.1.2) Metsamajandaja peab võimalusel eelistama kohalikku tööjõudu.

4.1.3) Töötajaid ei tohi diskrimineerida töötingimuste loomisel, edutamisel, vallandamisel ega tööga seotud sotsiaalsete garantiide tagamisel.

4.1.4) Töölepingute ja töövõtulepingute alusel töötavate isikute palgad ja sotsiaalsed tagatised peavad olema õiglased ja vastama kohalikule tasemele. Metsamajandaja peab maksma töötajatele töö eest tasu ettenähtud ajal ja suuruses.

4.2. Metsamajandaja tagab töötajate ja nende perede tervise ja ohutuse vähemalt seaduslikes õigusaktides sätestatud tasemel.

4.2.1) Metsamajandaja peab täitma seadusega ettenähtud töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid.

4.2.2) Töötajad, kaasa arvatud töövõtjad, peavad tundma ja rakendama ohutuid töövõtteid.

4.2.3) Mootorsaaga töötavad isikud peavad metsas töötades kasutama sobivat turvavarustust, kaasa arvatud kiiver, erksavärviline riietus, tugevdatud ninaga turvasaapad ja turvapüksid, ning olema varustatud esmaabikomplektiga.

- 4.2.4) Turvavarustust kontrollitakse ja testitakse perioodiliselt ning turvavarustus peab vastama tootja nõutele.
- 4.2.5) Raielangil ei tohi viibida ilma kiivri ja erksavärvilise riietuseta.
- 4.2.6) Metsamajandaja peaks läbi viima korralist inspekterimist, et tagada kõigi ohutus- ja turvanõuete täitmine.
- 4.2.7) Raielangile viivatel teedel peavad tööde toimumise ajal olema hoiatavad märgid.
- 4.2.8) Töötajad peavad olema instrueeritud ja oskama tegutseda hädaolukordades nagu õnnetused, tulekahju, õlilekked jms.
- 4.2.9) Metsamajandaja peab registreerima kõik sertifitseeritud majandusüksustel toimunud tööõnnetused ning kavandama ja ellu viima meetmed nende vältimiseks.
- 4.2.10) Kabiinita metsamasinate kasutamine ei ole lubatud.
- 4.2.11) Ööbimise korral metsamajandamisüksuses, peavad olema tagatud sobilikud tingimused.
- 4.2.12) Suured metsamajandajad: Töötajatele tuleb pakkuda puukentsefaliidi vastast vaksineerimist.

4.3 Töötajatele tagatakse õigus organiseeruda ja pidada tööandjaga vabu läbirääkimisi vastavalt rahvusvahelise tööorganisatsiooni (ILO) 1987. ja 1998. aasta konventsiooni sätetele.

- 4.3.1) Töötajatel peab olema vastavalt ILO konventsioonile 87 vabadus organiseeruda ja tööandjaga läbirääkimisi pidada.
- 4.3.2) Vastavalt ILO konventsioonile 98 tunnustab metsamajandaja töötajate õigust kollektiivläbirääkimistele.
- 4.3.3) Metsamajandaja peab kollektiivläbirääkimisi ametiühingutega konstruktiivselt ning eesmärgiga jõuda kokkuleppele.

4.4. Metsamajandamise kavandamisel ning läbiviimisel arvestatakse sotsiaalsete mõjude analüüsi tulemustega. Konsulteeritakse inimeste ja huvigruppidega, kes on majandustegevusest otseselt mõjutatud.

- 4.4.1) Suur metsamajandaja peab läbi viima metsamajanduslike tegevustega kaasneva sotsiaalse mõju hindamise:
  - Tuleb välja selgitada inimesed ja huvigrupid, keda metsamajandustööd otseselt mõjutavad
  - Tuleb korraldada nõupidamisi mõjutatavate huvigruppidega (mehed ja naised)
  - Tuleb välja selgitada metsamajandamistöödega kaasnevad mõjud mõjutatavatele huvigruppidele ja nendega koostööd teha.
  - Tuleb välja selgitada piirkonnad mis on erilise majandusliku, ökoloogilise, kultuurilise või hingeline väärtusega huvigruppide jaoks ja mis ei ole määratud kriteeriumis 3 ja 9.

Märkus: Erilise väärtusega piirkonna määratlemiseks peab olema laiapõhine toetus huvigruppidele ja/või tõendid piirkonna ajaloolise tähtsuse kohta.

- 4.4.2) Suur metsamajandaja: Sotsiaalse mõju hindamise tulemusi tuleb arvestada juhtimisotsuste langetamisel, hõlmates:
- Meetmeid mis vähendavad või leevendavad negatiivset sotsiaalset mõju (vt. kriteerium 4.4.1)
  - Meetmeid piirkondade kohta, mis on erilise majandusliku, ökoloogilise, kultuurilise või hingeline väärtusega huvigruppide jaoks ja mis ei ole määratud kriteeriumis 3 ja 9.
  - Regulaarne kontakt mõjutatud rühmadega, et jälgida rakendatud meetmete tõhusust.
- 4.4.3) Suur metsamajandaja: Peab süsteemselt dokumenteerima kõik huvigruppide kaebused, palved ja kommentaarid ning omapoolsed vastused ja reageeringud.
- 4.4.4) SLIMF: Metsamajandaja peab koostama ja ajakohasena hoidma nimekirja naabermaade omanikest, keda võivad metsamajanduslikud tööd mõjutada.
- 4.4.5) SLIMF: Metsamajandaja peab säilitama regulaarse suhtluse naabermaade omanikega ja teiste kohalike sidusrühmadega, keda võivad metsamajanduslikud tööd mõjutada.

4.5. Rakendatakse asjakohaseid meetmeid, et lahendada kaebuseid ja õiglaselt kompenseerida kahju, kui on kahjustatud kohalike elanike seaduslikke või tavaõigusi, omandit ja eluolu. Rakendatakse meetmeid, mis väldivad sellise kahju tekkimise.

- 4.5.1) Metsamajandaja peab püüdma vältida oma tegevuste kahjulikku mõju kohalike inimeste varale, ressurssidele ja elatusallikatele.
- 4.5.2) Metsamajandaja peab kehtestama protseduurireeglid metsamajandusliku tegevuse käigus kohalike elanike ressurssidele tekitatud kahjude õiglaselt hüvitamiseks. Protседuurireeglid peavad minimaalselt sisaldama:
- a) säilitada ja dokumenteerida kõik kaebused, mis on seotud FSC sertifitseerimise nõuetega seoses
  - b) dokumenteeritud kaebused peavad olema kättesaadavad sertifitseerijale
  - c) tuleb algatada uurimine, et välja selgitada kaebuse algpõhjus
  - d) tuleb rakendada asjakohaseid meetmeid kaebuste kõrvaldamiseks, mis on avastatud metsamajandaja metsa majandamise süsteemis ja mis mõjutavad vastavust FSC sertifitseerimise nõuetele.
  - e) tuleb dokumenteerida tegevused mida teostati, et vaidlusi lahendada.
- 4.5.3) Metsamajandaja on kohustatud õiglaselt hüvitama või pakkuma mõistlikku lahendust metsa majandamise käigus kolmandatele osapooltele tekitatud kahjude korvamiseks.

Printsiip 5: Metsast saadavad hüved

Metsa majandamine aitab kaasa erinevate metsasaaduste ja metsaga seotud teenuste tõhusamale kasutamisele, et kindlustada metsade majanduslik elujõulisus ja tuua kasu keskkonnale ja ühiskonnale.

5.1. Metsa majandamisel peaks püüdlema majandusliku tasuvuse suunas, võttes samas arvesse kõiki tootmisega seotud keskkonna-, sotsiaal- ja tegevuskulusid ning tuleb tagada vajalikud investeeringud metsa ökoloogilise tootlikkuse säilitamiseks.

5.1.1) Metsamajandal peaks olema piisavalt inimressursse ja finant kapitali, et rakendada metsamajandamise kava ja katta metsamajandamisega kaasnevaid sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid kohustusi pikaajaliselt (istanduste korral minimaalselt üks rotatsioon).

5.1.2) Metsamajandaja peaks koostama pikaajalise finantsprognoosi (nt. eelarve), mis koosneb tuludest ning keskkonna-, sotsiaal-, ja tegevuskuludest. Eeldused peavad olema kajastatud eelarves või finantsmudelid ja peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud.

5.2. Metsa majandamine ja turustamine toetab erinevate metsasaaduste optimaalset kasutamist ning kohapealset töötlemist.

5.2.1) Majandus- ja turunduspoliitika peab süsteemselt tagama, et metsasaadusi müüakse kõrgeima hinna eest ja metsasaadustele leitakse kõige otstarbekama kasutus.

5.2.2) Metsamajandaja peab püüdma leida võimalusi metsade mittepuiduliste saaduste kasutamiseks.

5.2.3) Võimalusel peab metsamajandaja eelistama metsasaaduste kohalikku töötlemist.

5.3. Metsa majandamisel minimeeritakse metsaraie ja kohapealsete tööoperatsioonidega kaasnevate jäätmete teket ning välditakse teiste metsaressursside kahjustamist.

5.3.1) Metsamajandaja peab metsamajandamise käigus vältima väärtusliku puidu kadu ja kasvama jäävate puude kahjustamist raielankidel.

5.3.2) Olemasolevate ja kavandatud metsateede ja sildade paigutus ja kasutamine peavad olema kooskõlas metsamajandamise ulatuse ja intensiivsusega.

5.3.3) Metsamajandaja peab minimeerima mulla ja teiste metsaelementide kahjustamist.

5.4. Metsa majandamisel püütakse tugevdada ja mitmekesistada kohalikku majandust, vältides sõltuvust vaid ühest metsatootest.

5.4.1) Metsamajandaja peab võimalusel toetama puidu kohalikku väärindamist läbi kohaliku tootmise.

5.4.2) Metsamajandaja tegevus peaks olema suunatud metsatoodete mitmekesistamise ning uute turgude ja toodete leidmisele.

5.5. Metsa majandamisel identifitseeritakse, säilitatakse ning võimalusel suurendatakse metsaga seotud teenuste ja ressursside väärtust, näiteks jõgede valgalad ja kalakasvatused.

- 5.5.1) Metsamajandaja peab olema teadlik kõikidest metsamajandamisüksuses pakutavatest teenustest, sealhulgas: vee-, teede ja muude objektide kaitsevööndite, puhveralade asukohtadest, kalakasvatustest, turismi- ja puhkealadest.
- 5.5.2) Metsamajandus tegevused on kavandatud ja rakendatud ruumiliselt ja ajaliselt, võttes arvesse mõju metsaga seotud teenustele, mis on määratletud punktis 5.5.1.
- 5.5.3) Metsamajandaja peab regulaarselt läbirääkimisi huvirühmadega ja toetab metsaga seotud teenuseid, mis on mõjutatud metsamajandamistöödest.

5.6. Metsaressursside kasutamine ei ületa taset, mida suudetakse alaliselt säilitada.

- 5.6.1) Iga-aastane lubatud raiemaht peab olema määratud kombinatsioonis empiiriliste andmete, konservatiivsete ja hästidokumenteeritud kasvu- ja raiete hinnangute alusel, tagamaks et raiemaht ei ületaks väljaarvutatud pikaajalist juurdekasvu. Iga-aastane raiemaht peab olema fikseeritud metsamajandamiskavas.
- 5.6.2) Metsamajandaja peab tagama, et aastased raiemahud ei ületa välja arvutatud iga-aastast lubatud raiemahtu.
- 5.6.3) Iga-aastased raiemahud peavad olema täpselt dokumenteeritud, sisaldades viidet asukohale, raiutud puuliikidele, kogustele, raie teostamise ajale ning seotud seire dokumentatsioonile.
- 5.6.4) Mittepuiduliste saaduste kaubanduslik kasutamine ei tohi ületada jätkusuutliku taset.
- 5.6.5) Iga-aastast lubatud raiemahtu ei tohiks ületada, kusjuures peetakse kinni ka raietele esitatud lisatingimustest (raieala, ajaline piirang jne.). Iga-aastase lubatud raiemahu ületamise korral peab esitama põhjendused.
- 5.6.6) Raielangid peavad olema eraldatud, selgelt märgistatud või looduses eristatavad ning metsamajandaja peab tagama, et lankide piiridest peetakse kinni.

Printsiip 6: Keskkonnamõju

Metsade majandamisel kaitstakse bioloogilist mitmekesisust ja sellega seotud väärtusi, veeressursse, muldi ning unikaalseid ja majandamise suhtes tundlikke ökosüsteeme ja maastikke, säilitades sellega metsa ökoloogilisi funktsioone ja terviklikkust.

- 6.1. Viiakse läbi keskkonnamõjude hindamine, mille käigus võetakse arvesse metsamajandamise ulatust ja intensiivsust ning metsamajandusega seotud ressursside ainulaadsust. Hindamisaruanne lisatakse majanduskavale. Hindamisel käsitletakse nii maastikulisi kaalutlusi kui kohapealsete töötlemisüksuste mõju. Keskkonnamõju hinnatakse enne keskkonda häirivate tööde alustamist.**

- 6.1.1) Suur metsamajandaja: Metsamajandaja peab majandustegevuse kavandamisel analüüsima metsamajandusliku tegevuse mõju ümbritsevale keskkonnale, sh. maastikele. Tulemusi peab arvestama metsamajandamiskava koostamisel ja uuendamisel.
- 6.1.2) Suur metsamajandaja: Juhul, kui kavandatav olulise keskkonnamõjuga tegevus, sh. raie, toimub või piirneb looduskaitseaduse I ja II kaitsekategooria või Eesti Punase Raamatu väljasurnud või ohustatud liikide nimistusse kuuluva liigi teadaolevas kasvukohas, elupaigas või nende vahetus läheduses, toimub kaitstava loodusobjektile või selle vahetus läheduses, peab metsamajandaja kaasama keskkonnamõju analüüsimisse tegevuse halduspiirkonda jäävad looduskaitse spetsialistid.
- 6.1.3) Suur metsamajandaja: Piirkondades kus toimub ehitamine ja -rekonstrueerimine, või kus on plaanitud kuivendussüsteemide renoveerimine:
- Tuleb välja selgitada potentsiaalsed riskid kaitsealade säilitamise, keskkonna kvaliteedi ning looduslike veekogude kohta.
  - Tulenevalt riskianalüüsi tulemustest, tuleb vajadusel rakendada meetmeid, et tagada või hüvitada loodusliku mitmekesisuse väärtused.
  - Tuleb järgida ettevaatusprintsipi ja rakendada meetmeid, et vähendada negatiivset mõju keskkonnale, vajadusel taastada või võtta kasutusele hüvitusmeetmed.
- 6.1.4) Suur metsamajandaja: Teedehituse, uute kuivendussüsteemide ehitamise, olemasolevate kuivendussüsteemide rekonstrueerimise ja uuendamise ning vajadusel muude olulise keskkonnamõjuga tegevuste keskkonnamõjude analüüsi kokkuvõtte peab metsamajandaja avalikustama majandaja koduleheküljel või selle võimaluse puudumisel aadressil www.fsc.ee. Kokkuvõtte peab sisaldama:
- 1) Tegevuste asukohta
  - 2) Alternatiivsete tegevuste kirjeldust
  - 3) Väljavalitud tegevuse põhjendust ja keskkonnamõju leevendavate meetmete kirjeldust
- 6.1.5) Suur metsamajandaja: Planeeritud majandustegevused peavad olema asjakohaselt muudetud vastavalt keskkonnamõjude hindamise tulemustele.
- 6.1.6) SLIMF: Metsamajandaja peab olema teadlik võimalike tegevuste negatiivsetest mõjudest ja rakendada meetmeid nende vähendamiseks. Kui seadusandlusest tulenevalt on kohustus teostada keskkonnamõjude analüüs tuleb see nõuetekohaselt teostada ja integreerida metsamajandaja plaanidesse ja programmidesse.
- 6.2. Tuleb tagada haruldaste ja ohustatud liikide ning nende elukohtade (nt. pesitsus- ja toitumisalade) kaitse. Vastavalt metsamajandamise ulatusele, intensiivsusele ja mõjutatud ressursside unikaalsusele rajatakse kaitsetsoonid ja –alad. Liike ohustav küttimine, kalastamine, lõksude seadmine ning korilus peab olema kontrolli all.**
- 6.2.1) Suur metsamajandaja: Metsamajandajal peab olema teave haruldaste ja ohustatud liikide ning nende elupaikade kohta. Vastav informatsioon peab olema kajastatud metsamajandamiskavas.

6.2.2) Suur metsamajandaja: Haruldaste ja ohustatud liikide ja koosluste avastamisel või avastamise kahtluse korral peab metsamajandaja teatama nendest tõendataval viisil maakonna keskkonnateenistusele ja lisama esimesel võimalusel metsamajandamisplaanidesse. Metsamajandaja peab vältima kahjustusi kuni kaitsemeetme rakendamiseni.

6.2.3) Kaitsetsoonid peavad olema lisatud kaartidele.

6.2.4) Kaitsetsoonides teostatavad tegevused tuleb läbi viia viisil, mis ei ohusta ega kahjusta kaitstavat väärtust.

6.2.5) Kõik metsatüüpid: raietöid ei tohi läbi viia haruldaste ja ohustatud liikide pesitsuspaikades ja pesitsusperioodil.

6.2.6) Kõik metsatüüpid: Metsamajandaja peab omama kontrolli ja minimeerima ebaseaduslikku, lubamatut ja/või sobimatut tegevust sh. salaküttimist, kalastamist, lõksude seadmist ning mittepuiduliste saaduste kogumist ja haruldaste ja ohustatud liikide kogumist.

6.2.7) SLIMF: Kus on olemas teave ohustatud ja haruldaste liikide ja nende elupaikade kohta peab metsamajandaja seda kasutama ja antud alad kaardistama ja kaitsma.

6.3. Hoitakse puutumatu või taastatakse ja parandatakse ökoloogilisi väärtusi ja funktsioone:

a) metsade uuenemine ja suksessioon,

b) geneetiline, liigiline ja ökosüsteemne mitmekesisus,

c) metsaökosüsteemi produktiivsust mõjutavad looduslikud tsüklid

6.3.1) Ühtegi looduslikku puuliiki ei tohi hooldusraiate käigus puistust täielikult kõrvaldada.

6.3.2) Noorendike ja keskealise metsa hooldamine peab olema suunatud elujõuliste segapuistute kasvatamisele, kus kaaspuuliikide osakaal oleks soovitatavalt vähemalt 20% (va raba ja nõmme kasvukohatüübid).

6.3.3) Metsa uuendamisel peab kasutama metsakasvukohatüüpidele omaseid puuliike ja nii majandusliku tulu kui loodusliku mitmekesisuse säilitamise või taastamise seisukohast sobilikke uuendusviise.

6.3.4) Metsade uuendamine peab olema vastavuses uuendusraiate pindalaga ja raiutud puistute iseloomuga.

6.3.5) Igast majandamisüksusel (kinnistu/kinnistute grupp/metskond) esindatud metsatüübist peab vähemalt pool olema kaetud kasvava metsaga, kusjuures metsatüübist on määratletud peapuuliigi ja kasvukohatüübi järgi.

6.3.6) Tuulemurru ja -heite puud peab eemaldama vaid juhul, kui kahjustatud puude kogumaht ületab 10 tm hektari kohta, säilitades neid vähemalt 10 tm hektari kohta.

6.3.7) Metsade majandamisel peab säilitama erinevais laguastmes > 20 cm diameetriga lamapuitu vähemalt 10 tm hektari kohta.

6.3.8) Metsade majandamisel peab säilitama vähemalt 15 cm diameetriga jalalseisvaid surnud puid, va juhul kui need ohustavad töötajate tervist. Intensiivselt kasutatavates puhkemetsades peab säilitama jämedad jalalseisvad surnud puud, mis ei kujuta endast ohtu puhkajatele.

6.3.9) Uuendusraietel peab säilitama loodusliku mitmekesisuse tagamiseks ettenähtud puid ehk säilikuud kokku vähemalt 15 tk ha kohta arvestades tööohutust. Võimalusel jäetakse puud grupiti. Säilikuud ei raiuta ega koristata langilt kunagi. Säilikuude valimisel tuleb eelistada:

- 1) puid, mis on alles jäetud eelmisest raie perioodist;
- 2) järgnevaid puuliike: jalakas, pärn, tamm, saar, vaher, haab, mänd, must lepp;
- 3) suure diameetriga puid, vanu puid ja laia võraga puid;
- 4) aukudega puid ja tules kahjustada saanud puid;
- 5) linnupesadega puid.

6.3.10) Hooldusraiete korral tuleb säilikuude valikul eelistada kriteeriumis 6.3.9 kirjeldatud puid.

6.3.11) Olemasolevatest kuivendukraavidest mõjutamata metsaosi ei tohi kuivendada.

6.3.12) Raietöid harvesteriga ning koondamist forvarderiga ei tohi teha vihmasel kevad- ja sügisperioodil, kui mullakahjustuste vältimine ei ole võimalik.

6.4. Vastavalt metsamajandamise ulatusele, intensiivsusele ja mõjutatud ressurssude ainulaadsusele kaitstakse ja kaardistatakse maastikul esinevate ökosüsteemide esinduslikke alasid nende looduslikus seisundis.

6.4.1) Suur metsamajandaja: Metsamajandaja peab leidma metsa kasvukohatüübiringmadest esindusliku valimi kasutades kohalikku/piirkondlikku informatsiooni ja andmeid.

6.4.2) Metsamajandaja peab kaitsma esinduslikku valimit olemasolevatest haruldastest ja/või ohustatud ökosüsteemidest looduslikus seisundis vähemalt 5 %-l metsamaa pindalast.

6.4.3) Suur metsamajandaja: Kaitse- ja esinduslikud alad hõlmavad vähemalt 10% metsamajandamisüksusest.

6.4.4) Raieid ei tohi viia läbi vastavalt standardi punktidele 6.4.2 ja 6.4.3 kaitstavatel aladel, välja arvatud juhul kui see on lubatud kehtiva kaitse-eeskirja või kaitsekorralduskavaga või looduskaitseeksperdi kirjaliku soovitusel.

6.4.5) Kaitsealadel olemasolevaid kuivendussüsteeme ei tohi renoveerida ega hooldada, välja arvatud juhtudel kui see on ette nähtud kaitseväärtuse säilitamiseks vastavalt kirjalikule kaitsekorralduskavale või kui see on vajalik kaitsealaga piirnevatelt aladelt vee ärajuhtimiseks.

6.4.6) Kaitse all olevate soode piirdekraave rekonstrueerida, hooldada ega uuendada üldjuhul ei tohi, v.a. juhul, kui see on vältimatult vajalik ülejäänud kuivendussüsteemi toimimiseks.

6.5. Erosiooni vältimiseks; veekogude kaitseks; metsa kahjustamise vähendamiseks raiete, teedeehituse ja teiste mehaaniliste tööde käigus – koostatakse ja juurutatakse kirjalikud juhised.

6.5.1) Enne raietöödega alustamist peab metsamajandaja koostama raietööde juhendi, mis sisaldab raietööde tehnoloogilist kirjeldust (kokkuveoteede paiknemine ja laius; vahelao asukoht,

kaitsevööndite säilitamine ja teede paiknemine). Juhend peab kirjeldama erosiooniohtlike alasid, andma spetsiifilist teavet kaitset ja/või tähelepanu vajavate alade, säilitatava elujõulise loodusliku uuenduse ja muude oluliste aspektide kohta. Kirjalikus juhendis tuleb sätestada vajalikud meetmed kahjustuste vältimiseks.

- 6.5.2) Metsamajandamiskavas või mõnes teises dokumendis peavad olema juhised veeressursside kaitseks (nt. ojad, jõeäärsed alad, märgalad, nõrgvee alad ja allikad), mis on leitud määratletud metsalal.
- 6.5.3) Raietöid ei tohi läbi viia piirkondades kus on väga ebastabiilsed nõlvad või kõrge risk maalihetele.
- 6.5.4) Mullapinna lõhkumise ja erosiooniohu vähendamiseks raietööde ajal tuleb kasutusele võtta sobilikud vahendid.
- 6.5.5) Kalda piiranguvööndis ei tohiks lageraie pindala ületada 1 ha.
- 6.5.6) Teetäidet ega langi ettevalmistamise või muude tegevuste käigus tekkivaid jäätmeid (kive, oksarisu) ei tohi paigutada kraavidesse ega ojaadesse.

6.6. Metsa majandatakse keskkonnasõbralike ja kemikaalivabade kahjuritõrjemeetoditega. Keemiliste taimekaitsevahendite kasutamist püütakse vältida. Keelatud on kasutada Maailma Tervise Organisatsiooni 1A ja 1B tüübi klooritud süsivesinikel põhinevaid pestitsiide; pestitsiide, mis on halvasti lagunevad või toksilised või neid, mille laguproduktid jäävad bioloogiliselt aktiivseks ja akumuleeruvad toiduahelas; samuti kõiki rahvusvaheliste lepetega keelustatud pestitsiide. Kemikaalide kasutamise korral viiakse eelnevalt läbi koolitus ning kasutatakse ettenähtud varustust.

- 6.6.1) Kõikide keemiliste pestitsiidide kasutamine puukoolides ja metsamajandamisüksustes peab olema kooskõlas integreeritud kahjuritõrje programmiga; pestitsiidide kasutatakse ainult juhul kui kemikaali vabade pestitsiidide kasutamine ei ole olnud efektiivne või on liiga kulukas.
- 6.6.2) Juhul kui metsamajandaja kasutab keemilisi pestitsiide, peab metsamajandaja ja alltöövõtjad:
  - Omama nimekirja kasutatud keemilistest pestitsiididest;
  - Kemikaalide kasutamine peab olema dokumenteeritud ning sisaldama vähemalt järgmisi andmeid: kemikaali nimetus ja toimeaine, kasutamise eesmärk ja põhjendus, kasutamise koht, kuupäev ja kogus;
  - Keemilised pestitsiidid peavad olema vastavuses ohutus regulatsioonidega: säilitamisel, segamisel, kasutamisel ja transportimisel;
  - Kui seadus nõuab peab pestitsiidide kasutaja omama litsentsi, mis lubab keemilisi pestitsiide kasutada;
  - Tuleb kasutada asjakohast varustust ja kaitsevahendeid;
  - Tuleb tagada järelevalve ja koolitus töötajatele ja alltöövõtjatele seoses kemikaalide säilitamise, segamise, kasutamise ja transpordiga.

6.6.3) Metsamajandaja ei tohi kasutada väga ohtlikke keemilisi pestitsiide, mis on määratletud FSC poolt (FSC-POL-30-601) ja Maailma Tervishoiuorganisatsiooni WHO klassifikatsioonis väljatoodud pestitsiidide tüüpe 1A ja 1B ning rahvusvaheliste lepingutega keelatud pestitsiide. Samuti on keelatud kasutada klooritud süsivesinikpestitsiide. Erandeid tehakse siis kui FSC on vastavale piirkonnale teinud ametliku erandi. Sellistel juhtudel peab metsamajandaja järgima heakskiidetud tingimusi.

6.7. Kemikaalide, mahutite, vedelate ja tahkete anorgaaniliste jäätmete, sh kütuse ja õli käitlemine toimub keskkonnanõudeid järgides selleks ettenähtud kohtades.

6.7.1) Mürgised kemikaalid ja konteinerid suunatakse edasisele käitlemisele keskkonnasõbralikul ja seaduslikul viisil.

6.7.2) Metsamajandaja peab rakendama meetmeid kontrollimaks ja vähendamaks metsa prügistamist, muuhulgas ka teiste metsakasutajate poolt.

6.7.3) Metsamasinad peavad olema varustatud õlireostuse kõrvaldamiseks vajalike vahenditega.

6.7.4) Mootorsaagide tankimiskohtades peab kasutama absorbentmatti või lekkimiskindlate otsikutega spetsiaalkanistreid.

6.7.5) Metsamasinatel ei tohi olla kütuse või õlileket.

6.7.6) Mootorsaagide ketiõlina ning metsamasinate hüdraulikasüsteemis peaks kasutama biolagunevat õli.

6.8. Bioloogiliste tõrjevahendite kasutamine kahjuritõrjes on minimaalne ja seda dokumenteeritakse, jälgitakse ning kontrollitakse vastavalt rahvuslikele seadustele ning rahvusvaheliselt tunnustatud teaduslikele protokollidele. Geneetiliselt muundatud organismide (GMO) kasutamine on keelatud.

6.8.1) Bioloogilisi tõrjevahendeid võib kasutada ainult erandjuhtudel; nende kasutamine peab olema dokumenteeritud, minimeeritud, kontrollitud ja jälgitav.

6.8.2) Metsamaal ei tohi kasutada geneetiliselt muundatud organisme.

6.9. Võõrliikide kasutamine on aktiivselt jälgitud ja hoolikalt kontrollitud, vältimaks ebasoovitavaid ökoloogilisi mõjusid.

6.9.1) Võõrliike (puuliike ja muid taime ning loomaliike) võib kasutada juhul kui on kindlaks tehtud, et nad ei ole invasiivsed.

6.9.2) Võõrliikide kasutus on reguleeritud ja kontrollitud kirjalike juhiste järgi, vältimaks nende levikut. Pidev seire on kohustuslik.

6.9.3) Alad, kus invasiivsed võõrliigid tekitavad probleeme, tuleb metsamajandajal välja töötada ja rakendada vastavaid kontrollmeetmeid.

**6.10. Metsa ei muudeta istandusteks või mitte-metsamaaks, välja arvatud juhtudel kui muutmine:
a) hõlmab väga väikest osa metsamajandamise territooriumist; ja**

- b) ei toimu kõrge looduskaitseväärtusega metsas; ja**
- c) annab selget, kindlat, olulist, lisanduvat ja pikaajalist looduskaitset kasu kogu majandusüksuse ulatuses.**

- 6.10.1) Metsamaad ei tohi muuta mitte-metsamaaks välja arvatud juhtudel, mis on välja toodud klauslites 6.10.2 - 6.10.4.
- 6.10.2) Muudetava metsamaa pindala ei tohi hõlmata rohkem kui 0.5% metsamajandamisüksuse kogupindalast aastas ja 5% metsamajandamisüksuse kogupindalast kokku.
- 6.10.3) Metsamaa muutmise korral mitte-metsamaaks peab metsamajandaja demonstreerima, et antud muudatus annab selge, olulise, kasvava ja kindla pikaajalise looduskaitse kasu kogu metsamajandusüksuse ulatuses.
- 6.10.4) Metsamaa muutmine istanduseks või mitte-metsamaaks ei või toimuda kõrge kaitseväärtusega metsaaladel.

Printsiip 7: Metsamajandamiskava

Koostatakse, rakendatakse ja ajakohastatakse majandamiskava, mis vastab tegevuse intensiivsusele ja ulatusele. Majandustegevuse pikaajalised eesmärgid ja nende saavutamise vahendid peavad olema selgelt sõnastatud.

7.1. Majandamiskava ja sellega seonduvate dokumentidega on määratletud:

- a) Majandustegevuse eesmärgid;
- b) Majandavate metsavarude, keskkonnaalaste piirangute, maakasutuse ja omandivormi, sotsiaalmajanduslike tingimuste ja piirnevate maade kirjeldus;
- c) Metsakasvatustlike ja/või teiste majandamisvõtete kirjeldus lähtuvalt metsa ökoloogilistest tingimustest ja inventeerimisel kogutud infost;
- d) Põhimõtted aastase raiemahu ja raiutavate liikide valiku kohta;
- e) Tingimused metsa juurdekasvu ja dünaamika jälgimiseks;
- f) Keskkonna hindamisel põhinevad keskkonnakaitsemeetmed ettevaatusabinõud;
- g) Kavad haruldaste, ohustatud ja hävimisohus olevate liikide identifitseerimiseks ja kaitseks;
- h) Metsamaade asukohti (koos kaitsealadega), kavandatud majandustegevuste paiknemist ja maa omandit kajastavad kaardid;
- i) Raieviiside ja raievahendite kirjeldus ja põhjendus.

- 7.1.1) Metsamajandajal peab olema kehtivate õigusaktide nõuetele vastav majandamiskava, milles muuhulgas peavad olema kirjeldatud metsa majandamise eesmärgid. Majandamise eesmärgid võivad olla kirjeldatud eraldi dokumendina, mis on lisatud kasutatavale majandamiskavale.
- 7.1.2) Majandamiskava peab sisaldama pika- ja lühiajalisi eesmärke.
- 7.1.3) On investeeritud piisavalt ressursse, et välja töötada efektiivne ja toimiv majandamiskava.

7.1.4) Majandavates metsades leidavad pärandkultuuri objektid peavad olema kajastatud metsajandamiskavas või seotud dokumentides.

7.1.5) Metsamajandamiskavas või selle lisades või viidatud dokumentides peavad sisalduma järgmised osad:

- a) Metsamajandamise eesmärgid;
- b) Majandatavate metsavarude kirjeldus, keskkonnavalused piirangud, maa kasutuse ja omandi seisus, sotsiaal-majanduslikud tingimused ja piirnevate maade üldkirjeldus;
- c) Kasutatava metsakasvatuse ja/või muu majandamissüsteemi kirjeldus, mis põhineb metsa ökoloogial ja inventuuri käigus kogutud infol;
- d) Kasutatavate raietehnoloogiate ja varustuse kirjeldused ja põhjendused;
- e) Metsamajanduslikud ettekirjutused ja nende metsakasvatuse ja ökoloogiline põhjendus, mis põhinevad konkreetse metsa andmetel ja kohaliku metsa ökoloogia või metsakasvatuse analüüsil;
- f) Metsasaaduste saagikus (puit või mittepuidulised saadused, nagu on rakedatav) ja liikide valik koos põhjendustega;
- g) Meetmed haruldaste ja ohustatud liikide kaitseks ja nende elukohtade tagamiseks;
- h) Kaardid, millel kajastuvad metsaresursid ja mis kajastavad metsa tüüpe, veekogusid ja kuivendussüsteeme, teid, töötlemise asukohti, vaheladude asukohti, kaitsealasid, unikaalseid bioloogilisi või kultuurilisi väärtuseid ja teisi planeeritud majanduslikke tegevusi;
- i) Määratletud kaitsealad vastavalt keskkonnamõjude hindamisele;
- j) Metsa kasvu, uuenduse ja dünaamika sereamise plaanid. Majandamiskava peab kirjalik ja peab olema rakendatud.

7.2. Majanduskava tuleb korrapäraselt läbi vaadata ja ajakohastada vastavalt seire tulemustele ja värsketele teaduslikule ja tehnilisele informatsioonile ning muutuvatele looduslikele, sotsiaalsetele ja majanduslikele oludele.

7.2.1) Majandamiskava uuendatakse regulaarselt (revisjoniperioodi pikkus ei tohi ületada 10 aastat) vastavalt metsamajandamise operatsioonide ulatusele ja intensiivsusele.

7.2.2) Majandamiskavade uuendamisel peab arvestama muutuvate metsakasvatuse, keskkonna-, sotsiaal- ja majanduslike tingimustega.

7.2.3) Majandamiskava uuendamine peab toimuma vastavalt kehtivatele õigusaktidele.

7.3. Metsatöölised saavad erialase väljaõppe ja nende tegevust juhendatakse, et tagada majandamiskava korrektne täitmine.

7.3.1) Metsamajandajad ja töötajad (sealhulgas alltöövõtjad) peavad omama nõutud erialast kvalifikatsiooni, mis tagab, et nad on võimelised kavandama ja läbi viima metsamajanduslikke töid majandamiskava rakendamiseks.

7.3.2) Metsamajandajal peab olema koostatud ja rakendatud kirjalik koolituskava, mis sisaldab metsa majandate ja töötajate vastutusalasid, et läbi viia metsamajanduslikke töid majandamiskava rakendamiseks.

- 7.3.3) Metsamajandaja peab asjakohaseid metsatöölisi koolitama bioloogilise mitmekesisusega seotud valdkonnas.
- 7.3.4) SLIMF: metsamajandaja peab kasutama raietöödeks ainult selliseid töötajaid, keda on instrueeritud korrektse ja ohutu töötamise võtetest.
- 7.3.5) Suur metsamajandaja: metsamajandaja peab kasutama raietöödeks ainult selliseid töötajaid, keda on instrueeritud korrektse ja ohutu töötamise võtetest ning kes omavad vastavat kutsetunnistust.
- 7.4. Arvestades teabe konfidentsiaalsuse nõuet, peab metsamajandaja tegema avalikkusele kättesaadavaks kokkuvõtte majandamiskava põhipunktidest, sh kriteeriumis 7.1 loetletust.**
- 7.4.1) Arvestades maaomaniku konfidentsiaalsuse nõuet, peab metsamajandamiskava või kokkuvõtte metsamajandamiskavast, mis peab sisaldama kriteeriumi 7.1 all loetletud osi olema avalikult kättesaadav tasuta või nominaalse tasu eest.
- 7.4.2) Metsamajandaja peab tagama, et avalikku kokkuvõtet uuendatakse vastavalt vajadusele või minimaalselt metsamajandamiskava täieliku revisjoni korral.

Printsiip 8: Seire ja hindamine

Tuleb rakendada metsamajandamise ulatusele ja intensiivsusele vastavat seiresüsteemi, mille abil saab hinnata metsade seisundit, tootlikkust, tarneahelat, majandamise tegevusi ja metsamajandamise sotsiaalseid- ja keskkonnamõjusid.

- 8.1. Seire intensiivsus ja sagedus sõltub metsas läbiviidavate toimingute intensiivsusest ja ulatusest ning samuti majandamisest mõjutatava keskkonna suhtelisest kompleksusest ja haavatavusest. Seiretegevuse protseduurid peavad olema järjepidevad ja korduvad, võimaldamaks tulemuste võrdlemist ja toimunud muutuste hindamist.**
- 8.1.1) Metsamajandajal peavad olema kirjalikud protseduureeglid punktis 8.2 nimetatud näitajate süstemaatiliseks ning perioodiliseks seireks, mis võimaldavad seiretulemuste võrdlemist ja muutuste hindamist.
- 8.1.2) Metsamajandaja peab demonstreerima, et seire ja sellega seonduvad seirekontrolli dokumendid on kasutusel järjepidevalt.
- 8.2. Metsa majandamine peab hõlmama seireks vajaliku andmestiku kogumist ja uurimistööd, sisaldades vähemalt järgmisi indikaatoreid:**
- a) Kõigi varutud metsatoodete mahtusid;
  - b) Metsa seisundit, juurdekasvu määra ja uuenemist;
  - c) Floora ja fauna koosseisu ja muutusi;
  - d) Raie ja muude tegevuste keskkonnavalajad ja sotsiaalseid mõjusid;
  - e) Metsa majandamise kulused, produktiivsust ja efektiivsust.
- 8.2.1) SLIMF: Metsamajandaja peab seirega tagama vajaliku andmestiku kogumise ja analüüsi järgmiste näitajate osas:

- a) Metsa sanitaarne seisund, juurdekasv ja metsauuenemine;
- b) Raiete pindala kasvukohatüübirühmades puuliikide lõikes;
- c) Raiutud puidumahud;
- d) Metsade vanuselise ja liigilise jagunemise muutumine metsakasvukohatüübirühmade lõikes;
- e) Piirangud metsade majandamisel;
- f) Loomastikku, taimestikku mõjutavad keskkonnamuutused (näiteks võõrliikide ulatuslik levik, metsakahjurite masspaljunemine, ohustatud linnuliigi pesitsuspaiga leidmine);
- g) Raiete ja muude tegevuste mõju metsas paiknevate kaitstavate üksikobjektide, vääriselupaikade, pärandkultuuri- ja muinsuskaitseobjektide seisundile;
- h) Metsa majandamise kulud, tulud ja efektiivsus;
- i) Kõrge kaitseväärtusega metsade osakaal ning dünaamika.

8.2.2) Suur metsamajandaja: peab seirega tagama vajaliku andmestiku kogumise ja analüüsi järgmiste näitajate osas:

- a) Metsa sanitaarne seisund, juurdekasv ja metsauuenemine;
- b) Raiete pindala kasvukohatüübirühmades puuliikide lõikes;
- c) Raiutud puidumahud;
- d) Mittepuiduliste metsasaaduste, sh. seemned, seemikud, ulukid, dekoratiivoksad ja jõulukuused, varumine;
- e) Metsade vanuselise ja liigilise jagunemise muutumine metsakasvukohatüübirühmade lõikes;
- f) Raiete ja muude tegevuste sotsiaalsed mõjud (tööhõive ja palgatingimused ning nende dünaamika, puhkealade arendamine, kohalike pretensioonid, jahindus, jne);
- g) Raiete ja muude tegevuste keskkonnamõjud sh metsamajanduslike tegevuste keskkonnamõjude analüüsis toodud keskkonnamõjud ja nende leevendavate meetmete elluviimise tulemuslikkust;
- h) Piirangud metsade majandamisel.
- i) Loomastikku, taimestikku mõjutavad keskkonnamuutused (näiteks võõrliikide ulatuslik levik, metsakahjurite masspaljunemine, ohustatud linnuliigi pesitsuspaiga leidmine);
- j) Raiete ja muude tegevuste mõju metsas paiknevate kaitstavate üksikobjektide, vääriselupaikade, pärandkultuuri- ja muinsuskaitseobjektide seisundile;
- k) Tegevused metsade puhkemajanduslikuks kasutamiseks;
- l) Metsa majandamise kulud, tulud ja efektiivsus;
- m) Kõrge kaitseväärtusega metsade osakaal ning dünaamika.

8.2.3) Metsamajandaja peab registreerima iga-aastase või perioodilise raie mahud puuliikide lõikes vastavalt tegevuse ulatuse ja intensiivsuse tasemele.

8.3. Metsamajandaja võimaldab järelevalve ja sertifitseerimisega tegelevatel organisatsioonidel tutvuda dokumentatsiooniga, mis võimaldab neil jälgida iga puidutoote päritolu, (tarneahelat).

8.3.1) Metsamajandajal peavad olema kirjalikud protseduurid sertifitseeritud materjalide jälgimiseks, mis vastavad SCS tarneahela indikaatoritele.

Kohaldatavuse märkus: Hinnates vastavust kriteeriumile 8.3.1, peab SCS audiitor hindama vastavust SCS tarneahela indikaatoritele mis on mõeldud metsamajandamisetevõtetele.

8.3.2) Metsamajandaja peab järjepidevalt täitma tarneahela protseduure, mis on määratletud kriteeriumis 8.3.1.

8.4. Seiretulemusi kasutatakse majandamiskava rakendamisel ning täiendamisel.

8.4.1) Metsamajandaja peab vastavalt seire tulemustele kaasajastama majandamiskava. Metsade edaspidisel majandamisel peab arvestama seire käigus dokumenteeritud mittevastavustega ja muutma vastavaid metsamajandamismeetodeid.

8.4.2) Metsamajandaja peab tagama, et seire käigus kogutud informatsiooni kasutatakse metsamajandamiskava ja protseduuride uuendamisel (vt. ka 7.2).

8.5 Arvestades informatsiooni konfidentsiaalsuse nõuet peab metsamajandaja tegema avalikkusele kättesaadavaks seiretulemuste kokkuvõtte, sh. punkt 8.2. toodud näitajad.

8.5.1) Arvestades informatsiooni konfidentsiaalsuse nõuet tuleb säilitada kõik seireandmed või uuendatud koondaruannet viimastest seireandmetest, mis peab sisaldama punktis 8.2 loetletud indikaatoreid, ja küsimise korral teha avalikult kättesaadavaks tasuta või minimaalse tasu eest.

8.5.2) Metsamajandaja peab tagama, et avalikku koondaruannet uuendatakse vastavalt vajadusele või minimaalselt metsamajandamiskava täieliku revisjoni korral.

Printsiip 9: Kõrge kaitseväärtusega metsade säilitamine

Kõrge kaitseväärtusega metsade majandamine peab säilitama või parandama metsaomadusi, mille järgi on sellised metsad defineeritud. Kõrge kaitseväärtusega metsi mõjutavad otsused langetatakse alati lähtuvalt ettevaatusprintsibist.

9.1 Kõrge kaitseväärtusega metsade (KKV) väljaselgitamine viiakse lõpule kooskõlas metsa majandamise ulatuse ja intensiivsusega.

9.1.1) Suur metsamajandaja: peab läbi viima kõrge kaitseväärtusega metsade hindamise. Hindamine peab minimaalselt sisaldama:

- Regionaalsel ja riiklikul tasemel andmebaaside ja kaartide hindamist;
- Regionaalse või riikliku kõrge kaitseväärtusega metsade töövahendiga hindamist juhul kui see on olemas või hindamist rahvusvahelise kõrge kaitseväärtusega töövahendi esimese ja kolmanda osa alusel (vt. HCVF töövahend WWF)¹;
- Metsa inventeerimisandmete läbivaatust ja raietöölise, alltöövõtjate või konsultantide tähelepanekuid metsamajandamisüksuse osas;
- Intervjuusid bioloogide ja teadlastega, kohalike kogukondadega ja teiste sidusrühmadega;
- Kõrget kaitseväärtust mõjutavate ohtude dokumenteerimist ja identifitseerimist.

¹ HCVF töövahend: Juhend kõrge kaitseväärtusega metsalade hindamiseks
(http://www.panda.org/what_we_do/how_we_work/conservation/forests/tools/hcvf_toolkit/)

Kõrge kaitseväärtusega alad sisaldavad:

- a) KKV 1. Metsaalasid, mis sisaldavad globaalselt, regionaalselt või riiklikult olulist, elustiku mitmekesisuse kontsentratsiooni (nt. endemism, ohustatud liigid, refuugia), nagu Natura 2000 alad;
- b) KKV 2. Globaalsel, regionaalsel või riiklikul tasandil märkimisväärse suurusega metsamaastikud mis on majandamisüksuse osaks või sisaldavad majandamisüksust, kus esinevad enamiku, kui mitte kõigi looduslikult esinevate liikide populatsioonid looduslikus levikumustris ja arvukuses, nagu muutumatutel metsamaastikel;
- c) KKV 3. Metsaalad, mis on ise või sisaldavad haruldasi või ohustatud ökosüsteeme, nagu Natura 2000 alad või metsa vääriselupaigad;
- d) KKV 4. Metsad, mis on olulised looduses kriitiliste situatsioonide korral (nt. valgla kaitse, erosiooni kontroll), nagu joogivee jaoks olulised alad;
- e) KKV 5. Metsad, mis on olulised kohalike kogukondade põhivajadusteks (nt toimetulek, tervis);
- f) KKV 6. Metsad, mis on olulised kohalike kogukondade traditsioonilise kultuurilise enesemääratluse jaoks (kohalike kogukondadega koostöös identifitseeritud kultuurilise, ökoloogilise, majandusliku või usulise tähtsusega alad).

9.1.2) Suured metsamajandajad peavad:

- Esitama kirjaliku hinnangu kõrgete kaitseväärtuste kohta, mis sisaldab punktis 9.1.1 loetletud elemente ja ettepanekuid nende kaitseväärtuste kaitseks;
- Esitama tehnilise selgituse ja soovituslikud kaitsemeetmed identifitseeritud kõrgetele kaitseväärtustele;
- Andma selgitust tegevuste kohta mida on rakendatud kõrgete kaitseväärtuste kaitsmisel ja/ või ohtude vähendamisel.

Metsamajandamisüksused, mis vastavad SLIMF nõutele peavad olema vastavuses järgnevate indikaatoritega; indikaatoritele vastavust ei hinnata suurte metsamajandajate hindamisel:

- 9.1.3) Metsamajandaja peab olema avatud ja tegema koostööd ametiasutuste ning keskkonna- ja muude organisatsioonidega kõrge kaitseväärtusega metsade identifitseerimiseks. Kõrgete kaitseväärtuste esinemisel tuleb kasutusele võtta mõistlikud meetmed, et kaitsta ja või vähendada ohtu nendele väärtustele.
  - 9.1.4) Metsamajandaja peab rakendama kõrge kaitseväärtusega metsade hindamisel regionaalset või riiklikku kõrge kaitseväärtuste hindamise töövahendit juhul kui see on olemas. Kui regionaalne või riiklik hindamise töövahend puudub tuleb kasutada rahvusvahelise töövahendi esimest ja kolmandat osa (vt. kriteeriumi 9.1.1).
- 9.2. Sertifitseerimisprotsessi konsultatiivses faasis tuleb pöörata tähelepanu kaitsevajadustele ja kaitsevõimalustele.**

9.2.1) Kõrge kaitseväärtusega metsade määratlemise ja nende säilitamise osas peab konsulteerima huvirühmadega. Läbi viidud konsultatsiooni protsessi kohta peab olema kirjalik tõendusmaterjal.

9.2.2) Konsultatsioonid huvirühmadega peaks viitama sellele, et metsamajandaja arvestab järjekindlalt kõrge kaitseväärtusega metsadega ning kaitseb neid.

9.3. Majandamiskava peab sisaldama meetmeid, mida rakendades tagatakse objektide kaitseväärtuse säilimine ja/või kasv. Need abinõud peavad sisalduma avalikkusele kättesaadavas majandamiskava kokkuvõttes.

9.3.1) Kõrge kaitseväärtusega metsade ja kaitsealuste loodusobjektide kaitsemeetmed peavad olema kirjeldatud metsamajandamiskavas.

9.3.2) Kõrge kaitseväärtusega metsade puhul peavad kavad sisaldama kohaspetsiifilist informatsiooni, mis kirjeldab meetmeid, mida on rakendatud, et kaitsta või taastada selliseid väärtusi ettevaatusprintsipiiga arvestades.

9.4. Metsa kaitseväärtuse suurendamiseks ja säilitamiseks rakendatavate meetmete tõhusust hinnatakse iga-aastase seire käigus.

9.4.1) Metsamajandaja planeerimis-, seire- ja aruandlusprotseduurid peavad hõlmama süsteemi kõrge kaitseväärtusega metsa pidevaks seireks.

Märkus: Teatud kaitseväärtused võivad olla väga tundlikud iga-aastase seire läbiviimisel. Selliste kaitseväärtuste ja nende asukohtade korral võib rakendada vähest mõju tekitavaid või kaugseire meetodeid. SLIMF metsamajandaja võib vaatlusi läbi viia perioodiliselt, sõltuvalt riski tasemest konkreetsele kaitseväärtusele.

9.4.2) Planeerimis-, seire- ja aruandlusprotseduuride tulemusi võetakse arvesse kõrge kaitseväärtusega metsade majandamisel, kaitsepoliitika ja metsamajandamiskava muutmisel.

Printsiip 10: Istandused

Istanduste planeerimine ja majandamine toimub kooskõlas FSC Printsiipidega 1–9 ning samuti 10. printsiibi ja kriteeriumitega. Et istsandused pakuvad mitmekülgseid sotsiaalseid ning majanduslikke hüvesid ning aitavad kaasa maailma puiduvajaduse rahuldamisele, peaksid nad seetõttu leevendada survet looduslikele metsadele ning toetama nende metsade taastamist ja kaitset.

10.1. Istanduse majandamise eesmärgid, sealhulgas loodusemetsade kaitse ja taastamine, on üheselt mõistetavalt sätestatud metsamajanduskavas ning nende eesmärkide täitmist demonstreeritakse majanduskava rakendamisel.

10.1.1) Metsamajandamiskava istsanduste kohta peab sisaldama metsakasvatustlikke, sotsiaal-majanduslikke eesmärke ning loodusliku metsa kaitse ja taastamise eesmärke.

10.1.2) Metsamajandaja peab tõendama kriteeriumis 10.1.1 määratletud eesmärkide ja poliitikate rakendamist metsamajandamistegevustes.

10.2. Istanduse kujundamine ja rajamine peaks toetama looduslike metsade kaitset, taastamist ja säilitamist, kuid mitte suurendama nende koormust. Istandusse kavandatakse rohelised koridorid, veekogude puhvervööndid ning erivanuseliste ja eri raietsükliga puistute vaheldumine vastavalt metsamajandusettevõtte suurusele. Istanduse eri üksuste suurus ja kujundus jäljendavad looduslikku metsamaastikku.

10.2.1) Suured metsamajandajad ja madala aktiivsusega SLIMF: olemasolevate ja uute istanduste suurus ja kujundus on kooskõlas looduslike puistute iseloomuga.

Näidetena võib kasutada erinevaid kontuurmaastikke, mullatüüpe, veekogusid, kaldega alasid jne.

10.2.2) Metsamajandaja peab istanduste rajamisel arvestama puistute vanuseklasside ja raieringi perioodidega.

10.2.3) Metsamajandaja peab välja selgitama ja kaitsma kõiki loodusliku taimestiku piirkondi metsamajandamisüksuses.

10.2.4) Metsamajandaja kaitseb, säilitab ja tugevdab loodusliku taimestiku ja loomastiku elupaiku/koridore vastavalt kriteeriumile 6.3.

10.2.5) Vooluveekogude äärde ja muude veekogude ümber tuleb luua kaitsevööndid järgides vastavust kriteeriumile 6.5.

10.3. Majandusliku, ökoloogilise ja sotsiaalse stabiilsuse suurendamiseks soositakse istanduste rajamisel mitmekesisust. See võib hõlmata majandusüksuste suurust ja jaotust maastikul, liikide arvu ja geneetilist koosseisu, vanuselist jaotust ja puistu struktuuri.

10.3.1) Metsamajandaja peab kasutama erinevaid puuliike, erinevat päritolu või kloone, et tagad optimaalne ökoloogiline, ökonoomiline ja sotsiaalne stabiilsus.

10.3.2) Rajatud või uute istanduste mitmekesisust tuleb suurendada vastavalt kriteeriumitele 10.2.2 ja 10.3.1, ja läbi erineva suuruse ja asetusega alade, looduslike seemikute ja muude komponentide säilitamise.

10.4. Istutatavate liikide valiku aluseks on liikide sobivus kasvukohatüübiga ja kasvatamise eesmärkidega. Istanduste rajamisel ja hävinud ökosüsteemide taastamisel eelistatakse bioloogilise mitmekesisuse suurendamise huvides võõrliikidele kohalikke liike. Võõrliike kasvatatakse üksnes juhul, kui nende tootlikkus on tunduvalt suurem kui pärismaistel liikidel, ning neid jälgitakse hoolikalt ebatavalise suremuse, haiguste, putukarüüste ja kahjulike keskkonnamõjude tuvastamiseks.

10.4.1) Valitud puuliik peab olema antud kasvukohatüübile sobiv (mullastik, topograafia ja kliima) ning vastama majandamise eesmärgile.

10.4.2) Võõrliike võib kasutada üksnes siis kui metsamajandaja suudab selgelt põhjendada, et need on majandamiseesmärkide saavutamisel tulemuslikumad looduslikult esinevatest liikidest.

- 10.4.3) Ühtegi liiki ei tohi ulatuslikult istutada enne kui kohapealsed uuringud ja/või kogemus näitavad, et need on ökoloogiliselt hästi kohastunud antud piirkonnas ja kui esineb mõni invasiivne näitaja, on seda võimalik kontrolli all hoida.
- 10.4.4) Võõrliikide kasutamise korral peavad olema dokumenteeritud erimeetmed isetärgkamise vältimiseks väljaspool istandust, ebatavalise suremuse, haiguste, putukarüüste või muude ebasoodsate keskkonnamõjude vältimiseks.
- 10.5. Teatud osa majandatavast metsamaast, mis vastab istanduse suurusele ja määratakse kindlaks piirkondlikus standardis, majandatakse eesmärgiga taastada seal looduslik mets.**
- 10.5.1) Olemasolevaid tüüpilisi looduslikke ökosüsteeme tuleb kaitsta või taastada nende looduslik seisund. (Märkus: Vaata ka kriteerium 6.4).
- 10.6. Võetakse meetmeid mulla struktuuri, viljakuse ja bioloogilise aktiivsuse säilitamiseks või parandamiseks. Metsavarumise tehnoloogia ja maht, teede ehitus ja korrashoid ning kasvatatavate puuliikide valik ei tohi põhjustada pikaajalist muldade seisundi halvenemist, vee kvaliteedi või hulga vähenemist ega veerežiimi häireid.**
- 10.6.1) Mulla struktuuri, viljakuse ja bioloogilise aktiivsuse säilitamiseks või parandamiseks tuleb rakendada konkreetseid meetmeid.
- 10.6.2) Metsatööd ei tohi halvendada vee kvaliteeti ega omada negatiivset mõju kohalikule veerežiimile. (vastavalt kriteeriumile 6.5)
- 10.6.3) Negatiivse mõju ilmnemisel mullastikule või veevarudele, peab metsamajandaja astuma samme selliste mõjude vähendamiseks või kõrvaldamiseks.
- 10.7. Võetakse meetmeid kahjurirüüsete, haiguste, põlengute ja invasiivsete taimede sissetoomise vältimiseks ja mõju piiramiseks. Integreeritud kahjuritõrje on majanduskava oluline osa, mis koosneb peamiselt ennetusabinõudest ja bioloogilistest tõrjemeetoditest, keemilisi taimekaitsevahendeid ja väetisi püütakse kasutada võimalikult vähe. Istandustes ja puukoolides püütakse igati hoiduda keemiliste pestitsiidide ja väetiste kasutamisest. Kemikaalide kasutamist on käsitletud ka punktides 6.6 ja 6.7.**
- 10.7.1) Kui kasutatakse keemilisi väetisi ja/või pestitsiide peab olema olema integreeritud kahjuritõrje kava, mis identifitseerib kahjurid, määrab ära veel vastuvõetavad kahjustused või tegevuskünnised, kemikaalide kasutuse (vajaduse korral) ja alternatiivsed meetodid ähvardavate ohtude tõrjeks.
- 10.7.2) Metsas peab rakendama meetmeid kahjurirüüsete, haiguste ja invasiivsete taimede sissetoomise vastu.
- 10.7.3) Metsamajandajal peavad olema poliitika ja strateegia keemiliste pestitsiidide ja väetiste kasutamise vähendamiseks.
- 10.7.4) Metsatulekahjude ennetamise ning kustutamise kord peab olema rakendatud.

10.8 Metsamajandaja suuruse ja eesmärkide kohane istanduste järelevalve hõlmab lisaks 8., 6. ja 4. printsiibis käsitletule majandusüksusesiseste ja -väliste ökoloogiliste ja sotsiaalsete tegurite hindamist (sh looduslik uuenemine, mõju mullaviljakusele ja veevarudele, kohalike elanike heaolule ja toimetulekule). Ühtegi liiki ei istutata suurele alale enne, kui kohapealsed katsed ja/või kogemused näitavad, et liik on kohalike tingimustele hästi kohastunud, ei ole ohtliku iseenesliku levikupotentsiaaliga ega avalda kahjulikku mõju teistele ökosüsteemidele. Maade omandamisel istanduste rajamiseks pööratakse tähelepanu sotsiaalsetele küsimustele, eriti kohalike elanike omandi-, kasutus- või juurdepääsuõiguse kaitsele.

10.8.1) Istanduste seire peab hõlmama võimalike majandamisüksuste siseste ja väliste mõjude hindamist samal viisil nagu toimub looduslike metsade hindamine ja hindamine peab olema vastavuses printsiipidega 4, 6 ja 8.

10.9 Hiljem kui 1994. aasta novembris looduspõhiste istanduste asemel rajatud istandused harilikult sertifitseerimisele ei kuulu. Sertifitseerimist võib lubada juhul, kui sertifitseerijale esitatakse piisavad tõendid, et istanduse majandaja või omanik ei ole maakasutuse muutmise eest otseselt ega kaudselt vastutav.

10.9.1) Kõikide esimesel aastal rajatud istanduste kohta on kogutud täpsed andmed, sealhulgas kõikidest muudatustest alates 1994.

10.9.2) Alates novembrist 1994 ei tohi istandusi rajada looduslike metsade asemel, välja arvatud juhul kui on selgelt tõendatud, et praegune maaomanik ei vastutanud loodusliku metsamaa kasutusviisi muutmise eest.

Lisa 1: Eestis kehtivate riiklike ja kohalike seaduste ja määruste loetelu

Järgnevas nimekirjas on välja toodud peamised metsandust reguleerivad seaduslikud õigusaktid. Täielik ajakohastatud nimekiri kõigist metsandusega seotud õigusaktidest on saadaval Keskkonnaministeeriumi kodulehel (<http://www.envir.ee/et/metsanduse-oigusaktid>). Kõik õigusaktid on avaldatud Riigiteatajas ning tasuta alla laaditavad aadressil www.riigiteataja.ee.

- Metsaseadus
- Metsa majandamise eeskiri
- Metsa korraldamise juhend
- Metsateatise vorm ja esitamise kord
- Õigusvastaselt võõrandatud maal hooldusraie tegemise ja piirisihtide raiumise korra kinnitamine muutmise
- Tee omanikule erakorralise veo või sõiduga tekitatud kulutuste hüvitamise ja eritasu määrad ning erilubade väljaandmise kord
- Suuremõotmelise ja/või raskekaalulise autoveo eeskiri
- Riigimetsa Majandamise Keskuse põhimäärus
- Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi kord
- Metsakorraldaja katsetöödele ja eksamitele esitatavad nõuded, katsetööde ja eksamite korraldamise ja tulemuste hindamise kord ning ekspertkomisjoni moodustamine ja töökord
- Metsamaterjali veoeeskiri, metsamaterjali üleandmise-vastuvõtmise akti, müüdü või ostetud raieõiguse või metsamaterjali kohta Maksu- ja Tolliametile esitatava teatise ja veoselehe vorm
- Metsakorraldustööde tehniliste vahendite kohta esitatavad nõuded
- Eestis metsa kultiveerimisel kasutada lubatud kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolupiirkonnad
- Metsa uuendamisel kasutada lubatud võõrpuuliikide loetelu
- Puidu mõõtmise ja mahu määramise meetodid, mõõtmistäpsusele ning mõõtmistulemuste dokumenteerimisele esitatavad nõuded
- Vääriselupaiga klassifikaator ja valiku juhend
- Suure, keskmise ja väikese metsade tuleohuga maakondade jaotus
- Metsatee seisundi kohta esitatavad nõuded
- Metsa hindamise metoodiline juhend
- Jahiseadus
- Muinsuskaitseadus
- Maaparandusseadus
- Teeseadus
- Keskkonnaseadustiku üldosa seadus
- Töötervishoiu ja tööohutuse seadus
- Töölepinguseadus
- Võlaõigusseadus
- Asjaõigusseadus
- Tulumaksuseadus
- Maksukorralduse seadus
- Looduskaitseadus

Lisa 2 Eesti poolt ratifitseeritud või sõlmitud keskkonnaalaste konventsioonide, lepingute ja ILO konventsioonide nimekiri

Põhilised

Konventsioon	Kuupäev
K029 Sunniviisilise või kohustusliku töö konventsioon	07.02.1996
K087 Ühinemisevabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse	22.03.1994
K098 Organiseerumisõiguse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse kaitse konventsioon	22.03.1994
K100 Mees- ja naistöötajate võrdse tasustamise kohta võrdväärse töö eest	10.05.1996
K105 Sunniviisile töö kaotamise konventsioon	07.02.1996
K111 Diskrimineerimise konventsioon	17.08.2005
C138 Miinimum vanuse konventsioon	15.03.2007
C182 Lapsele sobimatu töö ja muu talle sobimatu tegevuse viivitamatu keelustamise konventsioon	24.09.2001

Valitsuse poolt prioriteetsed

Convention	Date
C081 Töoinseptsiooni konventsioon	01.02.2005
C122 Tööhõivepoliitika konventsioon	12.03.2003
C129 Töoinseptsiooni (põllumajanduse)konventsioon	01.02.2005
C144 Rahvusvaheliste tööstandardite täitmist edendavate kolmepoolsete konsultatsioonide konventsioon	22.03.1994

Tehnilised

Convention	Date
K2 Tööpuuduse konventsioon	20.12.1922
K6 Alaealiste öötööst tööstuses	20.12.1922
K8 Laevaõnnetuse korral tööpuuduse eest makstava hüvitise kohta	03.03.1923
K9 Meremeestele töö muretsemise vahetalituse kohta	03.03.1923
K11 Ühinemise õigusest põllumajanduses	08.09.1922
K12 Õnnetusjuhtumite tagajärgede korvamisest põllumajanduses	08.09.1922
K13 Tinavalge kasutamisest maalritöödel	08.09.1922
K14 Iganädalasest puhkusest tööstuses	29.11.1923
K16 Alaealiste meditsiinilisest teenindamisest laevadel	08.09.1922
K19 Võrdsetest õigustest õnnetusjuhtumite tagajärgede hüvitamise konventsioon	14.04.1930
K20 Öötööst pagaritööstuses	23.12.1929
K22 Meremeeste töölepingute konventsioon	10.05.1929
K23 Meremeeste repatrieerimise konventsioon	09.07.1928
K27 Laevadel veetava lasti kaalu konventsioon	18.01.1932
K41 Naiste öötöö konventsioon	21.12.1935
K53 Kaubalaevade juhtkonna kvalifikatsioonitunnistuste konventsioon	20.06.1938
K108 Meremeeste riiklike isikut tõendavate dokumentide konventsioon	11.12.1996

Convention	Date
K135 Töötajate esindajatele ettevõttes võimaldatava kaitse ja soodustuste konventsioon	07.02.1996
K147 Kaubandusliku meresõidu konventsioon	01.12.2004
K174 Tööstuslike suurõnnetuste ärahoidmise konventsioon	13.09.2000

Source: <http://www.ilo.org> (01.07.2014)

Lisa 3: Ohustatud ja kaitsealused liigid Eestis

Eestis on liigikaitse reguleeritud Looduskaitseadusega (Riigiteataja 2004, 38, 258) saadaval Eesti Vabariigi ametlikul võrguväljande kodulehel (<https://www.riigiteataja.ee>).

Kaitsealla on võetud 570 taime-, seene- ja loomaliiki. Looduskaitseaduse järgi jagunevad kaitsealused liigid I, II ja III kaitsekategooriasse vastavalt nende ohustatuse staatusele. Kõige ohustatumad ja rangemalt kaitstavad on I kaitsekategooria liigid.

I ja II kaitsekategooria liikide ametlik nimekiri on Vabariigi Valitsuse poolt välja antud määruses, III kaitsekategooria liikide ametlik nimekiri on keskkonnaministri poolt välja antud määruses. Looduskaitseaduse kohaselt arvatakse I kaitsekategooriasse liigid, mis on Eestis haruldased, esinevad väga piiratud alal, vähestes elupaikades, isoleeritult või väga hajusate asurkondadena või mis on hävimisohus, mille arvukus on inimtegevuse mõjul vähenenud, elupaigad ja kasvukohad rikutud kriitilise piirini ja väljasuremine Eesti loodusest on ohutegurite toime jätkumisel väga tõenäoline.

II kaitsekategooriasse kuuluvad väga piiratud alal või vähestes elupaikades esinevad liigid, mille arvukus väheneb ning levila aheneb. II kaitsekategooriasse kuulub 262 liiki. III kaitsekategooriasse kuuluvad liigid on praegu veel suhteliselt tavalised, kuid ohutegurite toime jätkumisel võib nende arvukus kriitiliselt väheneda. III kaitsekategooriasse kuulub 244 liiki.

Rohkem infot kaitsealuste liikide kohta on võimalik saada keskkonnaministeeriumi kodulehelt (www.envir.ee). Täielik nimekiri kaitsealustest liikidest on saadaval Eesti Vabariigi ametlikul võrguväljande kodulehel (<https://www.riigiteataja.ee>). I ja II kaitsekategooria liikide ametlik nimekiri on Vabariigi Valitsuse poolt välja antud määruses "I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu"; RT I 2004, 44, 313). III kaitsekategooria liikide ametlik nimekiri on keskkonnaministri poolt välja antud määruses „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”; RTL 2004, 69, 1134).

Punase raamatu nimekiri annab ülevaate haruldastest liikidest Eestis ja liikide ohustatusele ning väljasuremise tõenäosusele. See dokument on suunatud teadlastele ja looduskaitsetele.

Lisa 4: Standardi mõisted

Printsiipide ja kriteeriumite selgitamiseks on kasutatud ja aluseks võetud mõisted Inglise keelest. Teatud fraaside täpne tähendus ja tõlgendus tuleb panna kohalikku konteksti ja otsustada metsamajadajate ja sertifitseerijate vahel. Antud dokumendis on mõisted tõlgendatud järgnevalt:

Bioloogiline mitmekesisus (*biological diversity*): Mistahes päritoluga elusorganismide rohkus muuhulgas maismaa-, mere- jt. veeökosüsteemides ning neid hõlmavates ökoloogilistes kompleksides; see sisaldab ka liigisest, liikidevahelist ja ökosüsteemidevahelist mitmekesisust. (vaata Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon, 1992).

Bioloogilise mitmekesisuse väärtused (*biological diversity values*): bioloogilise mitmekesisuse ja selle komponentide loomumased, ökoloogilised, geneetilised, sotsiaalsed, majanduslikud, teaduslikud, hariduslikud, kultuurilised, rekreatsioonilised ja esteetilised väärtused. (vaata Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon, 1992).

Bioloogilised tõrjevahendid (*biological control agents*): Organismid, mida kasutatakse teiste organismide hävitamiseks või arvukuse sihipäraseks vähendamiseks.

Tarneahel (*chain of custody*): Ahel, mida mööda tooted jõuavad esialgselt asukohast metsas oma lõpptarbijani.

Kemikaalid (*chemicals*): Väetised, insektitsiidid, fungitsiidid ja hormoonid, mida kasutatakse metsamajanduses.

Tavaõigused (*customary rights*): Õigused, mis tulenevad pikaajalisest harjumuspärasest või kombekohasest tegevusest, mida pidevalt korratakse ning mis seetõttu koos vaikiva nõusolekuga on omandanud geograafilises või sotsioloogilises üksuses seaduse jõu.

Ökosüsteem (*ecosystem*): Funktsionaalne süsteem, milles kõik taimed ja loomad koos keskkonnatingimuste kogumiga moodustavad isereguleeruva areneva terviku.

Eriti ohustatud liigid (*endangered species*): Kogu oma levila või sellest suure osa ulatuses hävimisohus olev liik.

Võõrliigid (*exotic species*): Sissetoodud liigid, mis ei ole pärismaised või endeemilised antud piirkonnas.

Metsa terviklikkus (*forest integrity*): Loodusliku metsa liigiline, dünaamiline, funktsionaalne ja struktuuralne koosseis.

Metsamajandaja (*forest management enterprise*): Isikud, kes on vastutavad metsaressursi ja ettevõtte toimimise eest ja lisaks ka majandamisskeemi ja struktuuri ning planeerimise ja välitööde eest.

Metsamajandamisüksus (MMÜ) [*forest management unit (FMU)*]: Selgelt piiritletud metsaala, kaardistatud piiridega, majandatud eraldiseisva juhtorgani poolt, selgete eesmärkidega, mis on kirjeldatud iseseisvas mitmeaastases majandamiskavas.

Geneetiliselt muundatud organismid (*genetically modified organisms*): Bioloogilised organismid, mida on erinevate meetmetega mõjutatud, et esile kutsuda geneetilise struktuuri muudatusi.

Põlismaad ja –alad (*indigenous lands and territories*): Maad, õhku, vett, merd, merejää, taimestikku ja loomastikku ning teisi ressursse hõlmav terviklik keskkond, mida põlisrahvad on traditsiooniliselt omanud või teisiti hõlvanud või kasutanud. (Põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni mustand, osa VI) (eng. *Draft Declaration of the Rights of Indigenous Peoples: Part VI*).

Põlisrahvad (*indigenous peoples*): „Nende elanike praegused järeltulijad, kes asustasid antud riigi territooriumit või selle osa ajal, kui teistsuguse kultuurilise või etnilise päritoluga inimesed saabusid teistest maailma osadest antud riigi territooriumile või selle osale, ületades kohalike elanike arvu ja vallutamise, kokkuleppe või muul moel panid nad mittedominantsesse või koloniaalsesse seisu; kes tänapäeval elavad enam kooskõlas neile omapäraste sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste tavade ja traditsioonidega kui riigi institutsioonide, mille osaks nad praegu on, ja riigi struktuuriga, mis hõlmab peamiselt muude ülekaalus olevate rahvastikurühmade rahvuslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi iseloomujooni.“ (Kasutatav definitsioon on omaks võetud ÜRO põlisrahvaste töögrupi poolt) (FSC Principles and Criteria, Febrüary 2000).

Kõrge kaitseväärtusega metsad (*High Conservation Value Forests*): Kõrge kaitseväärtusega metsad on metsad, millel on vähemalt üks alljärgnevatest tunnustest:

- a) metsa-alad, millel on globaalne, regionaalne või rahvuslik tähtsus: elustiku mitmekesisuse väärtuste kontsentreerumine (nt. pärismaisus/endemism, ohustatud liigid, refuugium ehk paguala); ja/või suured maastiku üksused, mis on kaetud metsaga või sisaldavad majandamisüksusi, kus enamiku kui mitte kõigi elujõuliste populatsioonide looduslikult esinevad liigid eksisteerivad looduslike arvukuse ja levila mustrite järgi;
- b) metsa-alad, mis on osaks või milles esineb haruldasi, ohustatud või eriti ohustatud ökosüsteeme;
- c) metsa-alad, millel on looduses tähtis roll kriitilistes situatsioonides (nt. valgala kaitsmine, erosiooni kontrollimine);
- d) metsa-alad, mis on olulised kohalike kogukondade pühivajaduste rahuldamisel (nt. toimetulek, tervis) ja/või on olulised kohalike kogukondade traditsioonilis-kultuurilise identiteedi osana (kohalike kogukondadega koostöös määratletud kultuuriliselt, ökoloogiliselt, majanduslikult või religioosselt tähtsad alad).

Maastik (*landscape*): Interaktiivsetest ökosüsteemidest koosnev geograafiline mosaiik, mis on mõjustatud geoloogiliste, topograafiliste, mullastikuliste, kliimaatiliste, biotiliste ja inimtegevusega seotud vastastikuste toimetega antud piirkonnas.

Kohalikud seadused (*local laws*): Hõlmab kõiki seaduslikke norme, mille on kehtestanud valitsusorganid, kelle jurisdiktsioon on allpool riiklikku taset, nagu näiteks ametkondlikud, munitsipaal- ja tavanormid.

Pikaajaline (*long term*): Metsa omaniku või majandaja ajagraafik, mis tuleneb majandamiskavas äratoodud eesmärkidest, raie kiirusest ja kohustusest säilitada püsiv metsasus. Aja pikkus sõltub kontekstist ja ökoloogilistest tingimustest ja sellest kui kaua läheb antud ökosüsteemil aega oma loomuliku struktuuri ja mitmekesisuse taastamiseks peale raiet või häirimist või et saavutada küpsus või esialgsed tingimused.

Pärismaised liigid (*native species*): Liigid, kes on antud piirkonnas pärismaised.

Looduslik ringlus (*natural cycles*): Toitainete ja mineraalide ringlus, mis toimub muldade, vee, taimede ja loomade vastastikusel toimel, kes mõjutavad metsa ökoloogilist produktiivsust antud piirkonnas.

Looduslik mets (*natural forest*): Metsaala, kus esinevad mitmed kohalikule ökosüsteemile omased näitajad ja võtmeelemendid nagu keerukus, struktuur ja mitmekesisus, nagu seda on defineerinud FSC poolt heakskiidetud riiklikud ja piirkondlikud metsamajandamise standardid.

Mittepuidulised metsasaadused (*non-timber forest products*): Kõik muud metsasaadused peale puidu, sealhulgas vaigud ja lehed aga ka teised taimsed ja loomsed saadused.

Teised metsatüübid (*other forest types*): Metsad, mis ei vasta istanduste või loodusliku metsa kriteeriumitele ja on täpsemalt defineeritud FSC poolt heakskiidetud riiklikes ja piirkondlikes metsamajandamise standardites.

Istandus (*plantation*): Mets, mis on tekkinud inimtegevuse tagajärjel, milleks on kas istutamine, külvamine või intensiivsed metsakasvatustüübid võtted. Sellistel metsadel ei esine enamikku looduslikele ökosüsteemidele omastest põhilistest kriteeriumitest ja põhielementidest, nagu on defineeritud FSC poolt heakskiidetud riiklikes ja piirkondlikes metsamajandamise standardites.

Printsiip (*principle*): FSC kontekstis oluline metsamajandamise reegel või element.

Metsakasvatust (*silviculture*): Oskus metsa uuendada ja hooldada, juhtides selle istutamist, liigilist koostist ja kasvu, et parimal viisil täita omaniku seatud eesmärgid. See võib, aga ei pruugi, sisaldada puidu tootmist.

Järgnevus (*succession*): Aja jooksul looduslike (mitte inimese põhjustatud) protsesside poolt metsa liigilises koosseisus ja metsakoosluse struktuuris toimunud muutused.

Maaomand (*tenure*): Üksikisikute või organisatsioonide poolt aktsepteeritavad ühiskondlikud kokkulepped, mis on tunnustatud seadusnormide või tavadega seoses omandit, valdust, konkreetse maaüksuse kasutamist ja/või sellele

ligipääsu või seal asuvate seonduvate ressursside (nagu näiteks üksikud puud, taimeliigid, vesi, mineraalid jne) kasutamist puudutavate õiguste ja kohustuste kogumiga.

Ohustatud liik (*threatened species*): Mistahes liik, mis võib tõenäoliselt muutuda lähitulevikus kogu oma asualal või selle olulises ulatuses eriti ohustatud liigiks.

Kasutusõigused (*use rights*): Metsaressursside kasutusõigused, mis võivad olla määratletud kohalike tavadega, vastastikuste kokkulepetega või ette kirjutatud teiste ligipääsuõigust valdavate isikute poolt. Need õigused võivad piirata konkreetsete ressursside kasutamist kindla tasemeni või konkreetseid raietehnikaid.